

บทคัดย่อ

การศึกษาเรื่อง “การวิเคราะห์เปรียบเทียบอุปลักษณะในบทอรรถรย์ของวรรณกรรมไทย” มีวัตถุประสงค์ในการศึกษา 3 ประการ คือ ศึกษาลักษณะการใช้อุปลักษณะในบทอรรถรย์ของวรรณกรรมไทยตามแนวทฤษฎีภาษาศาสตร์ปริชาน และเปรียบเทียบอุปลักษณะเรื่องเพศในบทอรรถรย์ของวรรณกรรมต่างสมัย รวมทั้งศึกษามโนทัศน์เรื่องเพศของคนไทยจากอุปลักษณะในบทอรรถรย์ ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลบทอรรถรย์จากวรรณกรรมไทย 4 สมัย จำนวน 232 เรื่อง ซึ่งจำแนกได้เป็นวรรณกรรมไทยสมัยกรุงศรีอยุธยาและกรุงธนบุรี สมัยรัตนโกสินทร์ตั้งแต่รัชกาลที่ 1-3 สมัยรัตนโกสินทร์ตั้งแต่รัชกาลที่ 4-6 และสมัยรัตนโกสินทร์ตั้งแต่รัชกาลที่ 7 จนกระทั่งปัจจุบัน

ผลการศึกษาสรุปได้ว่า อุปลักษณะเรื่องเพศที่ปรากฏในบทอรรถรย์สามารถจัดประเภทตามความหมายของอุปลักษณะเป็น 7 ประเภทใหญ่ ซึ่งในอุปลักษณะใหญ่จะมีอุปลักษณะย่อย ได้แก่ 1) อุปลักษณะสิ่งมีชีวิต มีอุปลักษณะย่อย ได้แก่ อุปลักษณะมนุษย์ อุปลักษณะสัตว์ และอุปลักษณะพืช 2) อุปลักษณะสิ่งไม่มีชีวิต มีอุปลักษณะย่อย ได้แก่ อุปลักษณะสิ่งประดิษฐ์ และอุปลักษณะอาหาร 3) อุปลักษณะธรรมชาติ 4) อุปลักษณะสิ่งเหนือธรรมชาติ 5) อุปลักษณะการเดินทาง 6) อุปลักษณะการแสดง และ 7) อุปลักษณะการเล่น

จากการเปรียบเทียบอุปลักษณะในบทอรรถรย์ของวรรณกรรมต่างสมัย วรรณกรรมสมัยที่ 1 และสมัยที่ 3 พบอุปลักษณะ 3 ประเภท ได้แก่ อุปลักษณะสัตว์ อุปลักษณะพืช และอุปลักษณะธรรมชาติ วรรณกรรมสมัยที่ 2 พบอุปลักษณะ 9 ประเภท ได้แก่ อุปลักษณะมนุษย์ อุปลักษณะสัตว์ อุปลักษณะพืช อุปลักษณะสิ่งประดิษฐ์ อุปลักษณะอาหาร อุปลักษณะธรรมชาติ อุปลักษณะสิ่งเหนือธรรมชาติ อุปลักษณะการเดินทาง และอุปลักษณะการแสดง ส่วนวรรณกรรมสมัยที่ 4 พบอุปลักษณะ 5 ประเภท ได้แก่ อุปลักษณะพืช อุปลักษณะธรรมชาติ อุปลักษณะการเดินทาง อุปลักษณะการแสดง และอุปลักษณะการเล่น

ผลการศึกษา มโนทัศน์เรื่องเพศของคนในสังคมไทยพบว่า ผู้ใช้ภาษามีมุมมองเกี่ยวกับประเด็นที่เกี่ยวข้องกับเพศว่า เพศเป็นสิ่งมีชีวิต เพศเป็นสิ่งไม่มีชีวิต เพศเป็นธรรมชาติ เพศเป็นสิ่งเหนือธรรมชาติ เพศเป็นการเดินทาง เพศการแสดง และเพศเป็นการเล่น